

EGYETEMI HALLGATÓK EGÉSZSÉGTURISZTIKAI UTAZÁSI SZOKÁSAINAK FELTÁRÁSA - KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MOTIVÁCIÓRA ÉS AZ ISMERETSZERZÉSRE

HEALTH TOURISM HABITS OF UNIVERSITY STUDENTS – MAINLY MOTIVATION, KNOWLEDGE ACQUAINTANCE

Dr. Savella Orsolya ^{1*}, Prof. Dr. habil. Dávid Lóránt Dénes ²

¹ Turizmus - Vendéglátás Tanszék, Gazdálkodási Kar, Neumann János Egyetem, Magyarország

² Turizmus Tanszék, Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő, Magyarország

Kulcsszavak:

egészségturizmus,
egészségmagatartás,
tanulás,
utazási szokások

Keywords:

health tourism,
health behavior,
learning,
travelling habits

Cikktörténet:

Beérkezett 2018. augusztus 01.

Átdolgozva 2018. szeptember 04.

Elfogadva 2018. október 01.

Összefoglalás

Az informális tanulás útján szerzett ismeretgyarapodás meghatározó tényezője lehet az egészségmagatartásnak. Megközelítésünkben fontos tanulási színtér az egészségturizmus, mint olyan szabadidős tevékenység, amely alkalmas lehet az egyén egészségi állapotának alakulására, javítására. Jelen kutatásban az egészségturizmus területén szerzett ismeretek felmérésére elkészített és előzetes eredmények alapján módosított kérdőívben az ifjúság egészségturisztikai utazásainak hatására fókuszáltunk, melyben a leíró statisztikai számítások révén választ kapunk arra, hogy az utazások során szerzett ismeretek, visszatérve a megszokott környezetbe, hogyan befolyásolják a hallgatók mindennapjait.

Abstract

Knowledge acquaintance by informal way can be main factor in health behavior changing. From this point of view health tourism could be an important place for learning. Such leisure time activity can be convenient for improving state of health. In this research tested and according to former results altered questionnaire was used to explore tourism habits of student. By descriptive statistic we gained information about learning during travelling and about its effect for everyday health behavior.

1. Bevezetés

Az utazás személyiségre gyakorolt – önmegvalósítás, kiteljesedés, művelődés - hatása már 2007-ben a Manilai Nyilatkozatban [1] is külön figyelmet kapott.

Az egészségturisztikai utazások a tanulásban betöltött szerepe szerint, mivel nem rendszerszerűek és nem strukturáltak [2], az informális tanulás kategóriájába sorolhatóak.

* Kapcsolattartó szerző. e-mail cím: savella.orsolya@gk.uni-neumann.hu

A kutatás aktualitását indokolja, hogy ebben a korosztályban eddig a turizmus hatását az informális tanulás szociális kompetenciákra vonatkozóan vizsgálták [3], az egészségturizmuson belül végzett felmérés viszont az ifjúságot nem vizsgálta [4].

Jelen tanulmány célja, az ifjú korosztály egészségturisztikai utazási szokásainak feltérképezése, különös tekintettel az informális úton szerzett ismeretek és annak az utazást követő hatásának bemutatása az ifjú korosztály körében. Így mind az informális tanulás, mind az ifjúsági turizmus fogalma irányadó a kutatásban.

A definíció szerint „az informális tanulás, olyan szabadidős tevékenységek során végmenő tudatos vagy nem tudatos tanulási folyamat (tapasztalatszerzés), mely adott környezethez kapcsolódóan új ismeretek elsajátítását, meglévő ismeretek aktualizálását, bővülését, változtatását, valamint a szemlélet (attitűd) alakulását úgy vonja maga után, hogy az egyén mindennapi életére, magatartására rövid illetve hosszú távon hatást gyakorol”[5].

„Az ifjúsági turizmus magában foglalja a 16-29 éves korosztály egy évnél rövidebb ideig tartó, önálló utazásait, amit részben, vagy teljes egészében más kultúrák megismerésének vágya, élettapasztalat szerzése, és/vagy az utazó szokásos környezetén kívül elérhető formális vagy informális tanulási lehetőségekből származó haszonszerzés motivál” [6]. Jellemzőik között szerepel még, hogy egyre tovább szüleikkel közös háztartásban élve, diszkrecionális jövedelmüket szórakozásra és utazásra is költhetik [7]. Az ifjúság ebben a kutatásban általunk korcsoportként értelmezett, a felmérés válaszai alapján pedig egészségturisztikai utazási szokásairól kapunk képet. A felmérés ugyan a wellness utazások körére korlátozódik, az eredmények a tanulási motivációkra is rávilágítanak.

A kutatás az ifjú korosztály wellness turisztikai szokásait és az utazás során bekövetkező tudásgyarapodást mutatja be.

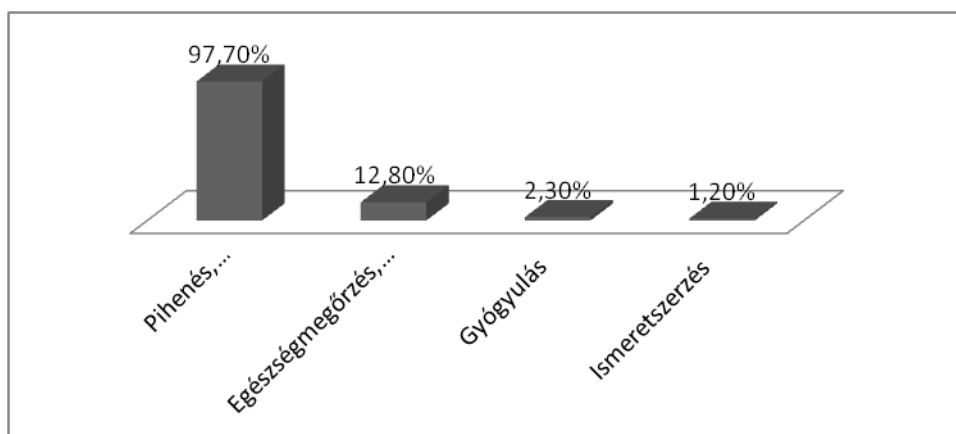
2. Módszer

Az utazás motivációját és az utazás során bekövetkező tanulást egy előzetesen tesztelt [8] kérdőív segítségével tártuk fel. A kérdőívben nagyobb hangsúlyt kapó informális tanulás módja a meghatározás szerint, külön oszlopokban - új információ, meglévő ismeretek aktualizálása, bővülése, megváltozása, egészséggel kapcsolatos szemlélet alakulása – szerepelt. A megkérdezettek tudásgyarapodásuk formáját így annak pontosabb meghatározása révén, akár több kategóriában jelölhették. A tanulási területek a wellness turisztikai utazások során igénybe vehető szolgáltatások csoportosítása alapján történt (1.sz. táblázat).

A kutatási mintát 149 fő adta, melyből 87-en vettek részt az elmúlt 3 évben wellness turisztikai utazáson. Az elemszám alacsony ugyan, de a levont következtetések irányadóak és további kutatásoknál hasznosíthatóak. A mintavétel könnyen elérhető egyénekkal, a Neumann János Egyetem Gazdálkodási Karának nappali tagozatos, 16-29 éves korosztályhoz tartozó hallgatóival történt. A kérdőív kitöltése nyomtatott formában, önkéntes alapon 2018. október 15 és 19. között történt. Az alábbi eredmények a kapott kérdőívek eddig feldolgozott eredményeit (leíró statisztikai számítások alapján) mutatja.

3. Eredmények

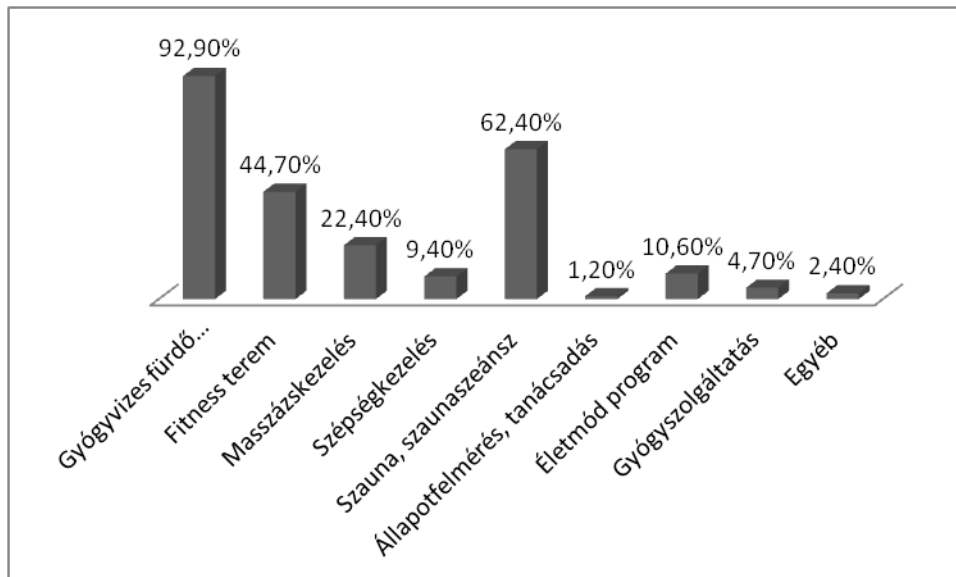
A kérdőívet kitöltők 50%-a egyszer, 15%-a kétszer, 11,6%-a háromszor és 72,9%-a több mint háromszor volt wellness turisztikai utazáson az elmúlt 3 évben. A mintában szereplők legnagyobb hányada (84fő) a pihenés, kikapcsolódás, szórakozás célját jelölte meg motivációként, de az egészségmegőrzés (11fő), gyógyulás (2fő) és ismeretszerzés (1fő) motivációk is megjelentek a célok között (1. sz. ábra).

1. ábra: Utazási motiváció (%)k, saját szerkesztés

Az utazás átlagos időtartamát a 2-4 napos utazások (63,5%) jellemezték. A megkérdezettek 3 csillagos (34,8%), 4 csillagos (47,8%), valamint, 5 csillagos (2,9%) szállodai környezetet és panziót (20,3%) is választottak szálláshelyül.

Az igénybe vett szolgáltatások (2. ábra) közül a gyógyvizes fürdőszolgáltatások (92,9%) és a különféle szauna szolgáltatások (62,4%) voltak a legnépszerűbbek. Ezeknél alacsonyabb mértékben vették igénybe a fitness termet (44,7%) valamint a masszázskézeléseket (22,4%). A kapott eredményekre magyarázatot adhat, hogy a fent említett szolgáltatások a tartózkodás ideje alatt a csomagajánlatban ingyenes, míg az ábrán felsorolt további szolgáltatások alacsony arányú megjelenése a térítés ellenében történő használatlaltal magyarázható.

2. ábra: Igénybevett szolgáltatások (%), saját szerkesztés

A wellness utazás során szerezhető ismeretek csoportjai a fentebb említett, 2017-ben történt felmérés alapján, változatlan formában kerültek újra a kérdőívbe. A tanulási területek sokszor egymással átfedésben is megjelenő szolgáltatások szerint szerepelnek. Így hét terület – testi egészség, mentális egészség, stresszkezelés, spiritualitás-holisztika, test- és szépségápolás, táplálkozás, új sportág – szabadidős tevékenység – kapcsán nyilatkozhattak a megkérdezettek.

A felsorolt tanulási módok alapján, a megkérdezettek többszörös választással jelölhették a tanulási területeket, a tanulást azonban egy változóba tömörítve is összesítettük, melynek

jelentősége (ebben a tanulmányban még nem mutatott) nem-paraméteres próbák esetén, valamint, az eredmények szemléltetésének megkönnyítése kapcsán jelenik meg.

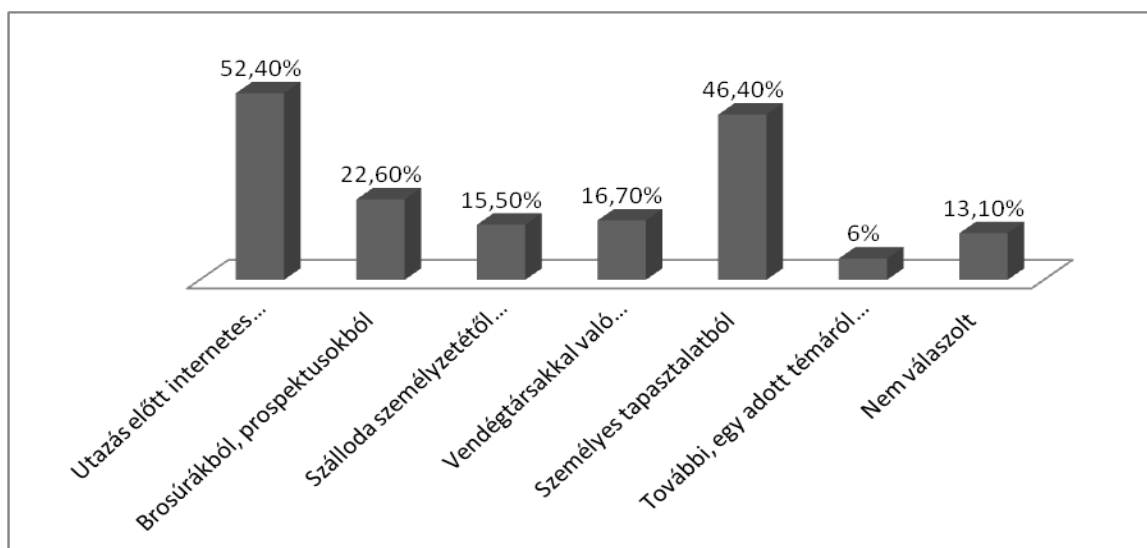
Leggyakrabban – 40% fölötti értékkel - mentális egészséggel kapcsolatos ismereteket szereztek, ezen belül csekély eltéréssel jelölték a meglévő ismereteik bővülését (14,9%) és az egészséggel kapcsolatos szemlélet alakulását (13,5%). Legcsekélyebb mértékben nyilatkoztak a spirituális és holisztikus ismereteik (31,32%) gyarapodásáról.

A tanulás formáját figyelembe véve, a megkérdezettek legtöbb esetben a tanulási területek mellett a meglévő ismereteik bővülését (100) jelölték. Közel azonos mértékben jelent meg a területekhez köthető, egészséggel kapcsolatos szemlélet alakulása (73) valamint meglévő ismereteik változása (70). Az új ismeretek ebben a kutatásban 63 esetben jelent meg a válaszadók körében (1. sz. táblázat)

1. táblázat: Utazás során elsajátított ismeretek területei és a tanulás módja

Tanulás módja Elsajátított ismeret	Új információk, ismeretek	Meglévő ismeretek kibővítése	Meglévő ismeretek megváltoztatása	Egészséggel kapcsolatos szemlélet alakítása	Egy változóban összesen	Nem szerzett ilyen jellegű ismereteket
Testi egészség	11 9,57%	14 12,18%	9 7,83%	11 9,57%	45 39,15%	33 28,71%
Mentális egészség	10 8,7%	17 14,9%	8 9,69%	15 13,05%	50 43,5%	33 28,71%
Stresszkezelés	12 10,44%	15 13,05%	11 9,57%	10 8,07%	48 41,76%	32 27,84%
Spiritualitás, holisztika	10 8,7%	7 6,09%	8 6,96%	11 9,57%	36 31,32%	46 40,02%
Test-, szépségápolás	7 6,09%	13 11,31%	15 13,05%	11 9,57%	46 40,02%	36 31,32%
Táplálkozás	4 3,48	16 13,92%	11 9,57%	10 8,7%	46 40,02%	39 33,93%
Új sportág, szabadidős tev.	9 7,83%	18 15,66%	8 6,96%	5 4,35%	41 35,67%	34 29,58%
Összes (eset)	63	100	70	73	312	253

Az ismeretszerzés forrásai között a legmagasabb arányban (52,4%) az utazás előtti internetes források jelentek meg. Ezt követte 46,4%-os aránnyal a személyes tapasztalat. Közel azonos mértékben jelölték a brossúrákat (22,6%), a szálloda személyzetét (15,5%) és a vendégtársakkal való beszélgetés (16,7%) által megvalósuló ismeretgyarapodást (3. sz. táblázat). Ezek az eredmények azt mutatják számunkra, hogy a kérdőívben megjelölt utazás időtartamára vonatkozó kérdés tanulás szempontjából az azt megelőző és az azt követő (további információk keresése 6%) időtartamra is kiterjed.

3. ábra: Ismeretszerzés forrásai (%), saját szerkesztés

4. Következtetések

A kapott eredmények bizonyítják, hogy az ifjú korosztály - és bár a megkérdezettek több mint fele 58,38% - is szerepel az egészségturizmus, azon belül a wellness turizmus fogyasztói között. A témát érintő fontos következtetésként emelnénk ki, hogy az elsődlegesen pihenés, kikapcsolódás és szórakozás céljával utazó válaszadók esetén is megjelenik az egészséggel kapcsolatos ismeretgyarapodás, ami további statisztikai számítások elvégzése után, megmutatja majd azt is, hogy ez az utazást követően, hogy befolyásolja az egészségre irányuló magatartásukat. További eredményként jelent meg, hogy a tanulás már az utazás előtt a rendelkezésre álló technikai eszközök segítségével, valamint az utazást követően, egy adott egészségre irányuló témában további információk keresésével is az informális tanulást idézte elő, ráadásul a wellness környezet további tanulásra motiválta a kérdőívet kitöltőket, így a kutatás utazásra vonatkozó időintervallumát nem szükséges annak konkrét időtartamára korlátozni. Ezek az eredmények a terület és a korosztály mélyebb megismerését tették lehetővé számunkra, hogy a kérdőívek folytatólagos feldolgozása és azok eredményei által célirányosabb, egészségmagatartásra irányuló pedagógiailag is megalapozott módszerek révén a wellness turizmust is egészségnevelő színtérként jeleníthessük meg a szakirodalomban.

Irodalomjegyzék

- [1] UNWTO (2007): Manila Declaration. (Manilai Nyilatkozat), Available: <https://www.univeur.org/cuebc/downloads/PDF%20carte/65.%20Manila.PDF> [Megtekintés: 17-Jun-2017].
- [2] Tót Éva (2002): A nem-formális tanulás elismerése – szemlélet és módszerek, Szakképzési Szemle, **18.** 2. pp.178-19.
- [3] Simándi Sz. (2012): Ifjúság – turizmus – tanulás. Az ifjú korosztály turisztikai magatartása, Belvedere Meridionale Kiadó, pp. 113-164.
- [4] Savella Orsolya, Horváth H. Attila, Csizmásné Tóth Judit, Dudás Péter (2017): Egészségturisztikai utazások során szerzett ismeretek hatása az egészséggel kapcsolatos viselkedési szándék kialakulására, Gradus, **4.2.** pp. 91-97.
- [5] Savella Orsolya (2017): Informális tanulás egészségmagatartás-formáló hatása az egészségturizmusban, Doktori Értekezés, Eszterházy Károly Egyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger. p. 37.
- [6] Greg Richards: Youth Travel Matters: Understanding the Global Phenomenon of Youth Travel. World Youth Student & Educational Travel Confederation (WYSE), United Nations World Tourism Organization, 2007.
- [7] Streit Edit Emese (2014): A fiatal generáció utazási döntéseinek marketingszemponútú elemzése, E-CONOM, Tanulmányok a gazdaság- és társadalomtudományok területéről, **3.** 1. pp. 66-78.
- [8] Savella Orsolya, Horváth H. Attila, Dudás Péter, Fritz Péter (2017): "Informális tanulás az egészségturizmusban" mérésére alkalmas kérdőív tesztelése faktoranalízis és Cronbach-teszt alkalmazásával Magyar Sporttudományi Szemle **18:**(69) pp. 30-36.